

[Hartvig Frisch.]

De Grunde, jeg den Gang fremførte for Oprettelsen af en Lærestol i Sociologi, bestaar fuldt ud endnu, det er blot flovt for vort Universitet, at der nu er gaaet to Aar til, uden at denne Disciplin, som doceres ved samtlige Hoveduniversiteter i Europa, er blevet taget op. Jeg er for øvrigt ikke vis paa, at den Betragtning kan holde, at naar Universitetet ikke finder det fornødent, er der ikke mere at gøre.

I det hele taget kan der sikkert være Anledning til at tænke lidt over, hvordan Universitetet er stillet, ogsaa paa andre Omraader. Netop i de sidste Dage har et andet Universitetsspørgsmaal jo været stærkt drøftet i Pressen. Jeg er villig til at give mange Indrømmelser til Universitetets Selvstyre, fordi jeg anser det for et meget stort Gode, at Lærefriheden derigennem er sikret, men paa den anden Side ser jeg ikke rettere end, at dette Selvstyre til Gengæld forpligter i allerhøjeste Grad. Og nu er det mig lidt af et Spørgsmaal, om Universitetet i de senere Aar virkelig ogsaa fuldt ud optraadt paa en saadan Maade, at man helt kan sige, at disse Forpligtelser er opfyldt. Jeg tænker navnlig paa adskillige Udnævnelser, der har fundet Sted, og man kommer selvfølgelig ogsaa til at tænke paa den sidste Sag: den Kritik, der er opstaaet af Professorudnævnelserne ved det statsvidenskabelige Fakultet. Det kan jo ikke nægtes, at der i og for sig er noget tiltalende i, at man med Hensyn til Ansættelserne ved Universitetet vil gøre alt for at sikre, at det bliver afgjort af de mest kyndige, altsaa af fuldt kvalificerede Folk, som er sagkyndige netop paa de Omraader, som vedrører den Lærestol, der skal besættes, men naar man faar temmelig tydelige Beviser for, eller om ikke Beviser, saa Antydninger af, at der bag de Overvejelser, der gaar forud enten for en Kaldelse eller en Konkurrence, ligger meget stærke personlige Momenter, kan det jo ikke nægtes, at man føler sig ikke helt betrygget ved den Form, som Selvstyret saa tager. Man har lige i Eftermiddag i „Berlingske Tidende“ set den Redegørelse, som Professor Birek er fremkommet med som Svar paa Professor Wieth-Knuudsens Angreb i sin Bog. Jeg vil helt lade det Spørgsmaal ligge, hvem af de to der har Ret, og hvem af de to Personligheder man vil føle mest Tillid til. Det er ikke det, det drejer sig om for mig i Øjeblikket, men det er unægteligt i hvert Fald, at den Tone, der gaar igennem dette Forsvar, er saaledes, at man ikke befinder sig i den høje videnskabelige Luft, at man ikke føler sig beroliget i Retning af, at de Afgørelser,

der her træffes, er saadanne videnskabelige Afgørelser, som er hævet over enhver Kritik. Tværtimod er det klart, at det er et personligt Angreb, der har været rettet, og som her bliver besvaret i en fuldkommen lige saa personlig Form. Og her er det, jeg synes, man uvilkkaarlig griber efter en eller anden Udvej til ved Siden af den nugældende Ordning, som gaar tilbage til 1918, at finde en Regulator. Lige frem at lægge Sagen i Ministeriets Haand tiltaler mig heller ikke, idet jeg, som sagt, er klar over, at det i disse Sager i høj Grad gælder om at gaa forsigtigt til Værks, saaledes at man sikrer en videst mulig objektiv — som det hedder — videnskabelig Bedømmelse.

Ordningen af 1918 indeholder de Bestemmelser, at der først skal nedsættes et Udvalg af Fakultetet, som skal afgøre, hvorvidt der er en Kandidat, der er saa kvalificeret, at der slet ikke er Tale om nogen som helst Konkurrence, og naar det har truffet sin Afgørelse, skal denne forelægges Fakultetet, der saa faar Anledning til at stemme om den; hvis saa blot en Trediedel af Fakultetets Medlemmer mener, at Udvalget, hvis det indstiller, at en Mand skal ansættes uden Konkurrence, ikke har Ret, saa skal der alligevel afholdes Konkurrence. Det lyder meget betryggende, men hvis en Professor i vedkommende Videnskab, som selv har været i dette forberedende Udvalg og der stemt for, at Embedet skulde besættes uden Konkurrence — det vil altsaa sige, at han har ment, at vedkommende absolut skulde udnævnes og kaldes —, saa er det klart, at han, naar han samtidig faar Sæde i Dommerkomiteen ved Konkurrencen, under alle Omstændigheder vil stemme for, at vedkommende skal have Embedet. I hvert Fald taler i den Grad al Sandsynlighed derfor, at man forstaaer, at de Folk, som gaar til Konkurrencen, som skal ind under de Vilkaar at have den Mand siddende som uvildig Dommer, føler sig lidet betrygget.

Saa kommer Spørgsmaalet, hvordan man kunde træffe en Ordning, som raadede Bod herpaa. Fra Universitetets Side har Sagen ogsaa været drøftet — ganske vist var Universitetslærerne i Lærerforsamlingen saa forsigtige, at de slet ikke vilde vedgaa, at det var Tilfældet Wieth-Knudsen, der havde foranlediget Spørgsmaalet rejst, men de strejfedes det i hvert Tilfælde —, og man kom til det Resultat, at Professor Brøndsted stillede Forslag om, at den, der har siddet i et sagkyndigt Fakultetsudvalg og i sin Indstilling til Fakultetet stemt for Ansættelse af en Ansøger uden Konkurrence eller for Udelukkelse af en Ansøger fra Konkur-